

Bruxelles, 13 iunie 2022
(OR. fr, en)

9766/22

ECOFIN 555
UEM 159
SOC 350
EMPL 232
COMPET 453
ENV 554
EDUC 223
RECH 346
ENER 262
JAI 817
GENDER 95
ANTIDISCRIM 75
JEUN 106
SAN 351

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Nr. doc. Csie:	9419/22 - COM(2022) 621 final
Subiect:	Recomandare de RECOMANDARE A CONSILIULUI privind politicile economice ale Țărilor de Jos și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Țărilor de Jos pentru 2022

În continuare, se pune la dispoziția delegațiilor proiectul de recomandare a Consiliului sus-menționat, astfel cum a fost revizuit și aprobat de diferite comitete ale Consiliului, pe baza propunerii COM(2022) 621 final a Comisiei.

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din ...

**privind politicile economice ale Țărilor de Jos și care include un aviz al Consiliului privind
Programul de stabilitate al Țărilor de Jos pentru 2022**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121
alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea
supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice¹, în special
articolul 5 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din
16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice², în special
articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

¹ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

² JO L 306, 23.11.2011, p. 25.

- (1) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului³, care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență, a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. Mecanismul de redresare și reziliență oferă sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de Uniune. Acesta contribuie la redresarea economică și la implementarea unor reforme și investiții sustenabile, care stimulează creșterea, în special pentru a promova tranziția verde și tranziția digitală, consolidând totodată reziliența și creșterea potențială a economiilor statelor membre. De asemenea, mecanismul contribuie la consolidarea sustenabilității finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung. Contribuția financiară maximă pentru fiecare stat membru în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență va fi actualizată în iunie 2022, în concordanță cu articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241.

³ Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17).

- (2) La 24 noiembrie 2021, Comisia a adoptat analiza anuală a creșterii durabile, care marchează începutul semestrului european din 2022 pentru coordonarea politicilor economice. Comisia a ținut seama în mod corespunzător de Angajamentul social de la Porto semnat la 7 mai 2021 de a continua punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale, proclamat de Parlamentul European, Consiliu și Comisie la 17 noiembrie 2017. Consiliul European a aprobat prioritățile analizei anuale a creșterii durabile pentru 2022 la 25 martie 2022. De asemenea, la 24 noiembrie 2021, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă, în care a identificat Țările de Jos ca fiind unul dintre statele membre pentru care ar fi nevoie să se efectueze un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro și o propunere de raport comun pentru 2022 privind ocuparea forței de muncă, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor privind ocuparea forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro⁴ („Recomandarea din 2022 privind zona euro”) la 5 aprilie 2022 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă la 14 martie 2022.

⁴ Recomandarea Consiliului din 5 aprilie 2022 privind politica economică a zonei euro (JO C 153, 7.4.2022, p. 1).

- (3) Invadarea Ucrainei de către Rusia, în urma pandemiei mondiale, a modificat în mod semnificativ contextul geopolitic și economic. Impactul invaziei asupra economiilor statelor membre a fost resimțit, între altele, prin creșterea prețurilor la energie, alimente și materii prime, precum și prin perspective de creștere mai slabe. Prețurile mai mari la energie afectează puternic în special gospodăriile cele mai vulnerabile, care trăiesc în sărăcie energetică sau sunt expuse riscului de sărăcie energetică, precum și întreprinderile cele mai vulnerabile la creșterea prețurilor la energie. De asemenea, Uniunea se confruntă cu un aflux fără precedent de persoane care fug din Ucraina. Efectele economice rezultate în urma războiului de agresiune al Rusiei au afectat statele membre în mod asimetric. În acest context, la 4 martie 2022, Directiva 2001/55/CE a Consiliului⁵ a fost activată pentru prima dată prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/382 a Consiliului⁶, acordând persoanelor strămutate din Ucraina dreptul de ședere legală în Uniune, precum și accesul la educație și formare, la piața muncii, la asistență medicală, la locuințe și la asistență socială.

⁵ Directiva 2001/55/CE a Consiliului din 20 iulie 2001 privind standardele minime pentru acordarea protecției temporare, în cazul unui aflux masiv de persoane strămutate, și măsurile de promovare a unui echilibru între eforturile statelor membre pentru primirea acestor persoane și suportarea consecințelor acestei primiri (JO L 212, 7.8.2001, p. 12).

⁶ Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/382 a Consiliului din 4 martie 2022 de constatare a existenței unui aflux masiv de persoane strămutate din Ucraina în înțelesul articolului 5 din Directiva 2001/55/CE și având drept efect introducerea unei protecții temporare (JO L 71, 4.3.2022, p. 1).

- (4) Ținând seama de evoluția rapidă a situației economice și geopolitice, semestrul european reia în 2022 coordonarea generală a politicilor economice și de ocupare a forței de muncă, evoluând, în același timp, pentru a ține seama de cerințele de punere în aplicare ale Mecanismului de redresare și reziliență, astfel cum se subliniază în analiza anuală a creșterii durabile pentru 2022. Pentru îndeplinirea priorităților de politică prevăzute în cadrul semestrului european, este esențial ca planurile de redresare și reziliență adoptate să fie implementate, întrucât acestea abordează toate recomandările relevante specifice fiecărei țări emise în ciclurile semestrului european din 2019 și 2020 sau un subset semnificativ al acestora. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019 și 2020 rămân la fel de relevante și pentru planurile de redresare și reziliență revizuite, actualizate sau modificate în conformitate cu articolele 14, 18 și 21 din Regulamentul (UE) 2021/241, acestea adăugându-se altor eventuale recomandări specifice fiecărei țări emise până la data transmiterii unor astfel de planuri de redresare și reziliență revizuite, actualizate sau modificate.
- (5) Clauza derogatorie generală a Pactului de stabilitate și de creștere este activă din martie 2020. În comunicarea sa din 3 martie 2021 intitulată „Un an de la izbucnirea pandemiei de COVID-19: răspunsul în materie de politică bugetară”, Comisia și-a prezentat opinia conform căreia decizia privind dezactivarea sau aplicarea în continuare a clauzei derogatorii generale ar trebui să fie luată în cadrul unei evaluări generale a stării economiei, un criteriu cantitativ cheie fiind nivelul activității economice din Uniune sau din zona euro, comparativ cu nivelurile anterioare crizei (finele anului 2019). Incertitudinea sporită și riscurile puternice de evoluție negativă la adresa perspectivelor economice în contextul războiului din Europa, creșterile abrupte fără precedent ale prețurilor la energie și perturbările continue ale lanțului de aprovizionare justifică extinderea clauzei derogatorii generale din Pactul de stabilitate și de creștere până în 2023.

- (6) Urmând abordarea din Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021⁷ care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Țărilor de Jos pentru 2021, orientarea bugetară generală este în prezent cel mai bine măsurată ca variație a cheltuielilor primare (fără măsurile discreționare privind veniturile și excluzând măsurile de urgență temporare legate de criza provocată de pandemia de COVID-19), incluzând cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil (granturi) din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale Uniunii, în raport cu creșterea potențială pe termen mediu⁸. Pentru a evalua dacă politica bugetară națională este prudentă și are o compoziție favorabilă unei redresări sustenabile, în concordanță cu tranziția verde și tranziția digitală, se acordă atenție, pe lângă orientarea bugetară generală, și evoluției cheltuielilor primare curente finanțate la nivel național⁹ (fără măsurile discreționare privind veniturile și excluzând măsurile de urgență temporare legate de criza provocată de pandemia de COVID-19) și investițiilor.

⁷ Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021 care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Țărilor de Jos pentru 2021 (JO C 304, 29.7.2021, p. 88).

⁸ Estimările privind orientarea bugetară și componentele acesteia din prezenta recomandare sunt estimări ale Comisiei bazate pe ipotezele care stau la baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2022. Estimările Comisiei privind creșterea potențială pe termen mediu nu includ impactul pozitiv al reformelor care fac parte din planul de redresare și reziliență și care pot stimula creșterea potențială.

⁹ Nu sunt finanțate prin granturi din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență sau din alte fonduri ale Uniunii.

- (7) La 2 martie 2022, Comisia a adoptat o comunicare în care prezintă orientări generale privind politica bugetară pentru 2023 (denumite în continuare „orientări bugetare”), cu scopul de a sprijini pregătirea programelor de stabilitate și de convergență ale statelor membre și de a consolida, astfel, coordonarea politicilor. Pe baza previziunilor din iarna anului 2022 privind perspectivele macroeconomice, Comisia a remarcat că tranziția de la orientarea bugetară agregată favorabilă din perioada 2020–2022 la o orientare bugetară agregată în linii mari neutră, menținând capacitatea de a reacționa la evoluțiile situației economice, ar părea adecvată în 2023. Comisia a anunțat că în recomandările bugetare pentru 2023 ar trebui să se facă în continuare distincție între statele membre și să se țină seama de eventualele efecte de propagare între țări. Comisia a invitat statele membre să integreze orientările în programele lor de stabilitate și de convergență. Comisia s-a angajat să monitorizeze îndeaproape evoluțiile economice și să își ajusteze orientările de politică după cum va fi necesar și cel târziu în pachetul de primăvară al semestrului european ce va fi prezentat la sfârșitul lunii mai 2022.
- (8) În ceea ce privește orientările bugetare, recomandările bugetare pentru 2023 iau în considerare perspectivele economice mai slabe, incertitudinea sporită și alte riscuri de evoluție negativă, precum și creșterea inflației în comparație cu previziunile Comisiei din iarna anului 2022. Având în vedere aceste considerații, răspunsul bugetar trebuie să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și cea digitală și pentru securitatea energetică și să susțină puterea de cumpărare a celor mai vulnerabile gospodării, astfel încât să atenueze impactul creșterii prețurilor la energie și să contribuie la limitarea presiunilor inflaționiste generate de efectele secundare prin măsuri specifice și temporare. Politica bugetară trebuie să rămână flexibilă, pentru a se putea adapta la circumstanțele în evoluție rapidă, inclusiv la provocările în ceea ce privește apărarea și securitatea generate de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, și trebuie să fie distinctă de la un stat membru la altul, în funcție de situația fiscală și economică a fiecăruia, inclusiv în ceea ce privește expunerea la criză și aflulul de persoane strămutate din Ucraina.

- (9) La 29 aprilie 2022, Țările de Jos și-au prezentat Programul de stabilitate pentru 2022, în conformitate cu articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 1466/97. Țările de Jos încă nu au prezentat un program național de reformă, deoarece programul va fi integrat în planul de redresare și reziliență.
- (10) Comisia a publicat raportul de țară din 2022 pentru Țările de Jos la 23 mai 2022. Aceasta a evaluat progresele pe care Țările de Jos le-au realizat în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări adoptate de Consiliu în 2019, 2020 și 2021, precum și în ceea ce privește provocările noi și emergente, inclusiv cele legate de invadarea Ucrainei de către Rusia. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Țările de Jos în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.
- (11) În temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, Comisia a efectuat un bilanț aprofundat pentru Țările de Jos și a publicat rezultatele acestuia la 23 mai 2022. Comisia a concluzionat că Țările de Jos se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. În special, vulnerabilitățile sunt legate de nivelul ridicat al datoriei private și de excedentul important de cont curent, care au relevanță transfrontalieră.

(12) În recomandarea sa din 20 iulie 2020¹⁰, Consiliul a recomandat Țărilor de Jos ca în 2020 și 2021 să ia toate măsurile necesare, în conformitate cu clauza derogatorie generală, pentru a răspunde în mod eficace pandemiei de COVID-19, a susține economia și a sprijini redresarea ulterioară. De asemenea, Consiliul a recomandat Țărilor de Jos să aplice, atunci când condițiile economice o vor permite, politici bugetare menite să permită obținerea unor poziții bugetare prudente pe termen mediu și asigurarea sustenabilității datoriei, sporind, în același timp, investițiile. În 2021, potrivit datelor validate de Eurostat, deficitul public al Țărilor de Jos a scăzut de la 3,7 % din PIB în 2020 la 2,5 %. Răspunsul Țărilor de Jos în materie de politică bugetară a sprijinit redresarea economică în 2021, iar măsurile temporare de sprijin de urgență au reprezentat 3,3 % din PIB atât în 2020, cât și în 2021. Măsurile luate de Țările de Jos în 2021 au fost conforme cu recomandarea Consiliului din 20 iulie 2020. Măsurile bugetare discreționare adoptate de guvern în 2020 și 2021 au fost temporare sau însoțite de măsuri compensatorii. Potrivit datelor validate de Eurostat, datoria publică a scăzut de la 54,3 % din PIB în 2020 la 52,1 % din PIB în 2021.

¹⁰ Recomandarea Consiliului din 20 iulie 2020 privind Programul național de reformă al Țărilor de Jos pentru 2020 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Țărilor de Jos pentru 2020 (JO C 282, 26.8.2020, p. 122).

(13) Scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare din Programul de stabilitate pentru 2022 este realist. Guvernul estimează că PIB-ul real va crește cu 3,6 % în 2022 și cu 1,7 % în 2023. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2022, creșterea PIB-ului real ar urma să fie similară: 3,3 % în 2022 și 1,6 % în 2023. În Programul său de stabilitate pentru 2022, guvernul preconizează că deficitul total va rămâne la 2,5 % din PIB în 2022 și va scădea la 2,3 % în 2023. Conform Programului de stabilitate pentru 2022, se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea la 53,1 % în 2022 și la 52,7 % în 2023. Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data-limită a previziunilor Comisiei din primăvara anului 2022, în acestea se estimează un deficit public de 2,7 % din PIB pentru 2022 și, respectiv, de 2,1 % din PIB pentru 2023. Acesta este mai mare decât deficitul prevăzut în Programul de stabilitate pentru 2022, în principal pentru că Programul de stabilitate pentru 2022 a inclus numai parțial măsurile luate ca răspuns la prețurile ridicate la energie, și ușor mai scăzut pentru 2023, în principal datorită unui nivel mai scăzut al formării brute de capital fix și al altor cheltuieli preconizate de Comisie. Previziunile Comisiei din primăvara anului 2022 estimează o pondere mai scăzută a datoriei publice în PIB, de 51,4 % în 2022 și de 50,9 % în 2023. Diferența este datorată unor previziuni diferite privind PIB-ul nominal. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2022, creșterea potențială a producției pe termen mediu (media pe 10 ani) este estimată la 1,5 %.

- (14) În 2022, guvernul a eliminat treptat majoritatea măsurilor luate ca răspuns la criza provocată de pandemia de COVID-19, astfel încât se preconizează că măsurile temporare de urgență vor scădea de la 3,4 % din PIB în 2021 la 0,9 % în 2022. Deficitul public este afectat de măsurile adoptate pentru a contracara impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie, care, în previziunile Comisiei din primăvara anului 2022, sunt estimate la 0,7 % din PIB în 2022 și care urmează să fie eliminate treptat în 2023¹¹. Măsurile respective constau în principal în transferuri sociale către gospodăriile mai sărace și în reduceri ale taxelor indirecte pe consumul de energie. Măsurile respective au fost anunțate ca având un caracter temporar. Cu toate acestea, în eventualitatea în care prețurile la energie se mențin la un nivel ridicat în 2023, unele dintre măsurile respective ar putea fi păstrate. Una dintre măsurile respective are un caracter general, în special reducerea impozitelor indirecte pe consumul de energie. Deficitul public este, de asemenea, afectat de costul de acordare a protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina care, în previziunile Comisiei din primăvara anului 2022, era estimat la 0,1 % din PIB atât în 2022, cât și în 2023¹², precum și de creșterea costului cheltuielilor de apărare cu 0,1 % din PIB în 2023.
- (15) În recomandarea sa din 18 iunie 2021, Consiliul a recomandat ca, în 2022, Țările de Jos să aplice o orientare bugetară favorabilă, inclusiv din impulsul oferit de Mecanismul de redresare și reziliență, și să păstreze investițiile finanțate la nivel național. De asemenea, Consiliul a recomandat Țărilor de Jos să aplice, atunci când condițiile economice vor permite acest lucru, o politică bugetară care să vizeze obținerea unor poziții bugetare prudente pe termen mediu și asigurarea sustenabilității finanțelor publice pe termen mediu și, în același timp, să sporească investițiile în vederea stimulării potențialului de creștere.

¹¹ Cifrele reprezintă nivelul costurilor bugetare anuale ale măsurilor luate începând cu toamna anului 2021, inclusiv veniturile și cheltuielile curente, precum și – dacă este cazul – măsurile privind cheltuielile de capital.

¹² Se preconizează că numărul total al persoanelor strămutate din Ucraina în Uniune va ajunge treptat la 6 milioane până la sfârșitul anului 2022, iar distribuția geografică a acestor persoane este estimată pe baza dimensiunii diasporei existente, a populației relative a statului membru gazdă și a distribuției efective a persoanelor strămutate din Ucraina în întreaga Uniune începând din martie 2022. În ceea ce privește costurile bugetare pe persoană, estimările se bazează pe modelul de microsimulare Euromod al Centrului Comun de Cercetare al Comisiei, care ia în considerare atât transferurile de numerar pentru care ar fi eligibile persoanele, cât și prestațiile în natură, cum ar fi educația și asistența medicală.

(16) În 2022, potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2022 și incluzând informațiile cuprinse în Programul de stabilitate al Țărilor de Jos pentru 2022, se preconizează că orientarea bugetară va fi favorabilă, situându-se la -2,6 % din PIB, conform recomandării Consiliului¹³. Potrivit previziunilor, contribuția pozitivă la activitatea economică a cheltuielilor finanțate prin granturi din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență și din alte fonduri ale Uniunii va rămâne stabilă comparativ cu 2021¹⁴. Se preconizează că investițiile finanțate la nivel național vor avea o contribuție neutră la orientarea bugetară, de 0,0 puncte procentuale în 2022¹⁵. Prin urmare, Țările de Jos intenționează să mențină investițiile finanțate la nivel național, conform recomandărilor Consiliului. În același timp, se preconizează că, în 2022, creșterea cheltuielilor primare curente finanțate la nivel național (fără noile măsuri privind veniturile) va avea o contribuție expansionistă de 2,0 puncte procentuale la orientarea bugetară generală. Respectiva contribuție expansionistă semnificativă include impactul suplimentar al măsurilor de abordare a impactului economic și social al creșterii prețurilor la energie (0,7 % din PIB), precum și costurile pentru oferirea de protecție temporară persoanelor strămutate din Ucraina (0,1 % din PIB), în timp ce, printre altele, se preconizează că măsurile suplimentare în domeniul climei, care urmăresc reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și promovarea energiei durabile, precum și măsurile în domeniul educației (recalificarea și formarea profesorilor) vor contribui, de asemenea, cu 0,3 % din PIB și, respectiv, cu 0,2 % din PIB la creșterea cheltuielilor curente nete.

¹³ Un semn negativ al indicatorului corespunde unui excedent al creșterii cheltuielilor primare comparativ cu creșterea economică pe termen mediu, ceea ce indică o politică bugetară expansionistă.

¹⁴ Acestea sunt previziuni ale Comisiei bazate pe un profil de cheltuieli liniar. Comisia încă nu a primit Planul de redresare și reziliență al Țărilor de Jos.

¹⁵ Se preconizează că alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național vor furniza o contribuție expansionistă de 0,5 puncte procentuale din PIB. Aceasta se explică parțial prin fondurile de investiții puse la dispoziția municipalităților pentru punerea în aplicare a politicii privind clima și prin fondurile suplimentare pentru tineret.

- (17) În 2023, orientarea bugetară este estimată în previziunile Comisiei din primăvara anului 2022 la +0,5 % din PIB, în ipoteza menținerii politicilor actuale¹⁶. Potrivit previziunilor, contribuția pozitivă la activitatea economică a cheltuielilor finanțate prin granturi din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență și din alte fonduri ale Uniunii va rămâne neschimbată comparativ cu 2022. Se preconizează că investițiile finanțate la nivel național vor avea o contribuție expansionistă la orientarea bugetară de 0,1 puncte procentuale în 2023¹⁷. În același timp, se preconizează că creșterea cheltuielilor primare curente finanțate la nivel național (fără noile măsuri privind veniturile) în 2023 va avea o contribuție restrictivă de 1,0 puncte procentuale la orientarea bugetară generală. Aceasta include impactul eliminării treptate a măsurilor care vizează creșterea prețurilor la energie (0,7 % din PIB).
- (18) În Programul de stabilitate pentru 2022, se preconizează că deficitul public va scădea treptat la 2,5 % din PIB în 2024, apoi va crește la 2,9 % până în 2025. Prin urmare, se preconizează că deficitul public va rămâne sub 3 % din PIB pe durata Programului de stabilitate pentru 2022. Aceste proiecții pornesc de la ipoteza unor măsuri suplimentare de consolidare fiscală care nu sunt încă specificate. Potrivit Programului de stabilitate pentru 2022, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va crește până în 2025, ajungând la 53,1 % în 2024 și la 54,4 % în 2025. Potrivit analizei Comisiei, riscurile legate de sustenabilitatea datoriei par a fi medii pe termen mediu.

¹⁶ Un semn pozitiv al indicatorului corespunde unui deficit al creșterii cheltuielilor primare comparativ cu creșterea economică pe termen mediu, ceea ce indică o politică bugetară restrictivă.

¹⁷ Se preconizează că alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național vor furniza o contribuție expansionistă de 0,4 puncte procentuale din PIB. Aceasta se explică parțial prin fondurile de investiții puse la dispoziția municipalităților pentru punerea în aplicare a politicii privind clima și prin fondurile suplimentare pentru tineret.

- (19) Denaturările de pe piața locuințelor contribuie la creșterea rapidă a prețurilor locuințelor și la un grad ridicat de îndatorare a gospodăriilor, care le face să fie vulnerabile la șocurile economice. Creșterea prețurilor locuințelor s-a accelerat în 2021, cu o rată anuală de creștere de 15 %, și există tot mai multe semne de supraevaluare pe piața locuințelor, ceea ce accentuează riscurile și vulnerabilitățile. Deductibilitatea fiscală a dobânzilor ipotecare este treptat redusă, însă doar parțial, iar degrevarea fiscală pe care o asigură pentru plățile ipotecare rămâne generoasă. Această situație, împreună cu limitele de împrumut relativ ridicate (raport între valoarea creditului acordat și cea a garanției aferente creditului), continuă să contribuie la o favorizare puternică a îndatorării pentru gospodării. În același timp, piața privată a închirierilor rămâne redusă și subdezvoltată. Lipsa unui segment intermediar performant pe piața închirierilor încurajează gospodăriile să cumpere în loc să închirieze, ceea ce contribuie la niveluri ridicate ale raportului dintre serviciul datoriei și venituri și ale vulnerabilității financiare. Rigiditățile părții de ofertă accentuează denaturările pieței locuințelor. Lipsa relativă de elasticitate a ofertei de locuințe sporește riscul ca politicile care au obiectivul de a face locuințele mai accesibile să aibă drept efect stimularea cererii și prin urmare să ducă și mai mult la creșterea prețurilor, subminând astfel obiectivul inițial al acestor politici.
- (20) Sistemul de pensii asigură în mod corespunzător adecvarea pensiilor și sustenabilitatea finanțelor publice, însă sistemul de pensii ocupaționale (al doilea pilon) prezintă dezavantaje în ceea ce privește echitatea între generații, transparența drepturilor de pensie și flexibilitatea. Contribuțiile la al doilea pilon de pensii sunt ridicate și ar putea fi necesare ajustări importante ale contribuțiilor pentru a absorbi dezechilibrele din bilanțurile fondurilor de pensii. Nivelul important al economiilor obligatorii contribuie, de asemenea, la excedentul de cont curent. O reformă a sistemului de pensii ar putea îmbunătăți reziliența la șocuri a fondurilor de pensii. În urma acordului-cadru din 2019 privind principiile generale ale reformei de pensii, în iunie 2020 guvernul și partenerii sociali au convenit asupra unei noi structuri contractuale a celui de al doilea pilon. În ansamblu, reforma planificată urmărește să abordeze principalele vulnerabilități ale sistemului de pensii. Măsurile legislative de punere în aplicare a reformei convenite a pensiilor urmează să fie discutate și adoptate de către Parlamentul Țărilor de Jos în cursul anului 2022. Principala provocare o va reprezenta după aceea punerea în aplicare pe deplin a reformei, proces care va trebui monitorizat atent.

(21) Țările de Jos au prezentat programele politicii de coeziune, prevăzute în Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului¹⁸, la 22 decembrie 2021, 23 decembrie 2021 și 22 martie 2022. În concordanță cu Regulamentul (UE) 2021/1060, Țările de Jos trebuie să țină seama, la programarea fondurilor politicii de coeziune pentru perioada 2021–2027, de recomandările de țară relevante specifice acestei țări. Aceasta este o condiție prealabilă pentru îmbunătățirea eficacității și maximizarea valorii adăugate a sprijinului financiar care urmează să fie primit din fondurile politicii de coeziune, promovându-se, în același timp, coordonarea, complementaritatea și coerența dintre fondurile politicii de coeziune și alte instrumente și fonduri ale Uniunii. Implementarea cu succes a programelor politicii de coeziune depinde, de asemenea, de eliminarea blocajelor din calea investițiilor ce vizează sprijinirea tranziției verzi și a celei digitale, precum și dezvoltarea teritorială echilibrată.

¹⁸ Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (JO L 231, 30.6.2021, p. 159).

(22) Ponderea locurilor de muncă flexibile rămâne ridicată, acestea reprezentând o proporție importantă a pieței forței de muncă din Țările de Jos. Acest lucru indică un risc din ce în ce mai mare de segmentare a pieței forței de muncă. Recurgerea la aceste tipuri de locuri de muncă este influențată în mare măsură de factori instituționali și de alegeri de politică națională, cum ar fi diferențele de tratament fiscal (pentru lucrătorii independenți fără angajați), acoperirea sistemului de securitate socială și normele privind protecția muncii. Elementele determinante distincte și factorii instituționali menționați creează stimulente (contrastimulente) financiare, cu efecte de denaturare resimțite în special la periferia pieței forței de muncă. Pandemia de COVID-19 a evidențiat totodată riscurile legate de segmentarea pieței forței de muncă și situația dificilă cu care se confruntă anumite categorii pe plan social și în privința locurilor de muncă, precum și dificultățile importante legate de accesul la o protecție socială adecvată al lucrătorilor independenți, care adesea sunt asigurați insuficient pentru boală, invaliditate, șomaj și vârstă înaintată. De asemenea, adoptarea unor măsuri suplimentare de clarificare a calificării relațiilor de lucru ale lucrătorilor independenți și asigurarea respectării normelor aplicabile ar putea contribui la reducerea activităților independente fictive.

- (23) Deficitul de forță de muncă au crescut și mai mult și s-au generalizat în toate sectoarele, odată cu redresarea economică generală și cu revenirea cererii de forță de muncă. Previziunile privind piața forței de muncă indică faptul că aceasta va continua să fie tensionată în viitor, în special în ceea ce privește educația, sănătatea și locurile de muncă tehnice și în sectorul tehnologiilor informației și comunicațiilor. Pe termen scurt, deficitul sunt foarte mari și în sectorul construcțiilor. Piața muncii tensionată riscă să îngreuneze realizarea investițiilor importante necesare în cadrul tranziției verzi și al tranziției digitale. În același timp, există o forță de muncă neutilizată sau utilizată insuficient, în special având în vedere rata mai scăzută de ocupare a persoanelor provenite dintr-un context de migrație și ponderea ridicată a locurilor de muncă cu normă redusă. Crearea de stimulente pentru creșterea numărului de ore lucrate de lucrătorii cu normă redusă, dintre care mulți sunt femei (62,5 % dintre femeile cu un loc de muncă au lucrat cu normă redusă în 2021), ar putea atenua mai mult deficitul existent pe piața forței de muncă și reduce diferențele medii de remunerare și de pensie între femei și bărbați. Activarea și perfecționarea sau recalificarea persoanelor inactive (care nu lucrează și nici nu își caută un loc de muncă), ale șomerilor de lungă durată și ale persoanelor aflate la periferia pieței muncii, prin intermediul unor măsuri specifice și adaptate, ar putea contribui la atenuarea deficitelor de forță de muncă și de competențe, promovând în același timp egalitatea de șanse și incluziunea activă.
- (24) Ca răspuns la mandatul șefilor de stat sau de guvern din Uniune prevăzut în Declarația de la Versailles, propunerea Comisiei privind planul REPowerEU vizează eliminarea treptată a dependenței Uniunii de importurile de combustibili fosili din Rusia cât mai curând posibil. În acest scop, Comisia intenționează să identifice, în dialog cu statele membre, cele mai adecvate proiecte, investiții și reforme la nivel național, regional și la nivelul Uniunii. Aceste măsuri au scopul de a reduce dependența generală de combustibilii fosili și de a duce la renunțarea la importurile de combustibili fosili din Rusia în favoarea altor zone de proveniență.

(25) Dependența de combustibilii fosili este foarte ridicată. Conform datelor din 2020¹⁹, dependența de combustibilii fosili din Rusia este la același nivel cu media Uniunii pentru cărbune (54 %) și țiței (26 %) și mai scăzută pentru gazele naturale (30 % față de 44 %). Ponderile din mixul energetic pentru petrol (39 % față de 33 %) și gazele naturale (44 % față de 24 %) sunt ambele peste media Uniunii, în timp ce ponderea pentru cărbune este mai scăzută (6 % față de 11 %). Dependența de combustibilii fosili ar putea fi redusă în ansamblu prin creșterea investițiilor în sursele regenerabile de energie și în electrificare, prin remedierea blocajelor din infrastructura energetică și îmbunătățirea eficienței energetice. Este esențial să se intensifice eforturile de îndeplinire a obiectivelor Uniunii pentru 2030 privind energia din surse regenerabile. Țările de Jos s-au situat pe locul cinci în rândul statelor membre cu cele mai scăzute performanțe în privința ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie în 2020 și înregistrează unul dintre cele mai mari decalaje între ponderea din 2020 a energiei din surse regenerabile și obiectivele Uniunii pentru 2030 privind energia din surse regenerabile. Sunt necesare investiții suplimentare pentru a spori implementarea energiei din surse regenerabile și a consolida capacitatea rețelelor necesară pentru transportul energiei din surse regenerabile de la punctele de producție către punctele de consum. Consolidarea capacității rețelei este importantă în special deoarece constrângerile legate de capacitatea acesteia au continuat să crească în 2021 și au provocat întâzieri ale implementării proiectelor din domeniul energiei din surse regenerabile. Procedurile administrative pentru dezvoltarea capacității de producere a energiei din surse regenerabile ar putea fi și mai mult simplificate și raționalizate. Se recomandă ca noile investiții în infrastructură și în rețele legate de gaze naturale să fie adaptate exigențelor viitorului, pentru a facilita sustenabilitatea lor pe termen lung prin reorientarea viitoare către combustibili durabili. De asemenea, creșterea eficienței energetice oferă posibilități eficiente din punctul de vedere al costurilor de a reduce suplimentar emisiile de dioxid de carbon și dependența de combustibilii fosili, inclusiv de importurile din Rusia. În special, se pot face îmbunătățiri în ceea ce privește renovările clădirilor și introducerea pompelor de căldură și a încălzirii centralizate în sectorul construcțiilor, precum și electrificarea și furnizarea de energie curată pentru industriile energointensive.

¹⁹ Eurostat (2020), ponderea importurilor rusești în totalul importurilor de gaze naturale și țiței. Pentru media UE-27, importurile totale se referă la importurile din afara UE-27. Pentru Țările de Jos, totalul importurilor include comerțul intra-UE.

Va fi nevoie de o nouă creștere a nivelului de ambiție în ceea ce privește reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea energiei din surse regenerabile și a eficienței energetice, pentru ca Țările de Jos să asigure conformitatea cu obiectivele pachetului legislativ „Pregătiți pentru 55”.

- (26) Realizarea de investiții suplimentare în infrastructura de transport ar putea contribui la eliminarea blocajelor și ar sprijini mobilitatea durabilă. Infrastructura feroviară și rutieră este congestionată. Rețeaua feroviară olandeză este printre cele mai intens utilizate din Europa. Țările de Jos introduc în prezent Sistemul european de management al traficului feroviar, cu scopul de a susține creșterea capacității rețelei lor feroviare. Conform estimărilor privind anul 2019, congestionarea traficului rutier, deși aflată ușor sub media Uniunii, a avut un cost de 4 % din PIB-ul anual al Țărilor de Jos. Investițiile în infrastructura de mobilitate durabilă pot avea efecte de propagare pozitive pentru piața unică, având în vedere importanța nodurilor de transport din Țările de Jos (Portul Rotterdam, Aeroportul Schiphol), și pot reduce și mai mult dependența ridicată de petrol a acestei țări (39 % din mixul energetic în 2020).
- (27) Nivelurile excesive ale depunerilor de azot dăunează mediului și încetinesc activitățile din sectoarele construcțiilor și agriculturii. Surplusul de azot este de patru ori mai mare decât media Uniunii, iar emisiile de amoniac pe hectar sunt cele mai mari din Europa. Depunerile de azot sunt prea mari pentru a se putea îndeplini obiectivele în materie de biodiversitate, afectează calitatea apei și fac ca Țările de Jos să depășească pragurile stabilite de Directiva 91/676/CEE a Consiliului²⁰ („Directiva privind nitrații”). Ca urmare a unei hotărâri a Consiliului de Stat din 2019, guvernul olandez trebuie să ia măsuri pentru a reduce depunerile de azot în zonele Natura 2000. Pentru a reduce și mai mult depunerile de azot este necesar să se treacă la agricultura durabilă, ceea ce necesită investiții semnificative. Agricultură este responsabilă pentru 45 % din depunerile de azot, în special din cauza zootehniei intensive, Țările de Jos fiind statul membru cu cea mai mare densitate a efectivelor de animale din Uniune.

²⁰ Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole (JO L 375, 31.12.1991, p. 1).

- (28) Deși accelerarea tranziției către neutralitatea climatică și către alte surse de energie decât combustibilii fosili va genera costuri de restructurare semnificative în mai multe sectoare, Țările de Jos pot recurge la Mecanismul pentru o tranziție justă în contextul politicii de coeziune pentru a atenua impactul socioeconomic al tranziției în regiunile cele mai afectate. De asemenea, Țările de Jos pot utiliza Fondul social european Plus, instituit prin Regulamentul (UE) 2021/1057 al Parlamentului European și al Consiliului²¹, pentru a îmbunătăți oportunitățile de ocupare a forței de muncă și pentru a consolida coeziunea socială.
- (29) Consiliul a examinat Programul de stabilitate pentru 2022 prin prisma evaluării efectuate de Comisie, iar avizul său²² se reflectă în recomandarea 1.
- (30) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, Consiliul a invitat statele membre din zona euro să ia măsuri pentru a pune în aplicare recomandările formulate în Recomandarea din 2022 privind zona euro. În cazul Țărilor de Jos, acest lucru se reflectă în special în recomandările 1 și 3.
- (31) Prin prisma bilanțului aprofundat realizat de Comisie și a evaluării sale, Consiliul a examinat Programul de stabilitate pentru 2022. Recomandările sale, formulate în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, se reflectă în recomandările 1 și 4. Recomandarea 1 contribuie, de asemenea, la punerea în aplicare a Recomandării din 2022 privind zona euro, în special a primei recomandări privind zona euro. Politicile fiscal-bugetare și alte politici menționate în recomandările 1 și 4 contribuie, printre altele, la corectarea dezechilibrelor legate de excedentul important de cont curent. Politicile menționate în recomandarea 1 contribuie, de asemenea, la corectarea dezechilibrelor legate de nivelul ridicat al datoriei private,

²¹ Regulamentul (UE) 2021/1057 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului social european Plus (FSE+) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1296/2013 (JO L 231, 30.6.2021, p. 21).

²² Emis în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.

RECOMANDĂ ca, în 2022 și în 2023, Țările de Jos să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. În 2023, să se asigure că creșterea cheltuielilor primare curente finanțate la nivel național este în concordanță cu o orientare de politică globală neutră, ținând seama de menținerea unui sprijin permanent temporar și specific pentru gospodăriile și întreprinderile cele mai vulnerabile la creșterile abrupte ale prețurilor la energie și pentru persoanele care fug din Ucraina. Să fie pregătite să ajusteze cheltuielile curente la evoluția situației. Să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și tranziția digitală, precum și pentru securitatea energetică ținând seama de inițiativa REPowerEU, inclusiv prin utilizarea Mecanismului de redresare și reziliență și a altor fonduri ale Uniunii. Pentru perioada de după 2023, să aplice o politică bugetară care să vizeze obținerea unor poziții bugetare prudente pe termen mediu. Să reducă stimulentele în favoarea îndatorării gospodăriilor și denaturările pieței locuințelor, inclusiv prin sprijinirea dezvoltării sectorului privat al închirierilor, și să ia măsuri pentru a spori oferta de locuințe. Să adopte și să pună în aplicare reforma sistemului de pensii convenită în 2019 și 2020.
2. Să finalizeze rapid negocierile cu Comisia cu privire la documentele de programare ale politicii de coeziune pentru perioada 2021–2027, în vederea începerii punerii lor în aplicare.

3. Să promoveze o protecție socială adecvată pentru lucrătorii independenți fără angajați, să abordeze problema activităților independente fictive și să reducă stimulentele în favoarea utilizării contractelor flexibile sau temporare. Să remedieze deficitele de forță de muncă și de competențe, în special în ceea ce privește sănătatea, educația, locurile de muncă tehnice și cele din sectorul digital și sectorul construcțiilor, inclusiv prin valorificarea potențialului insuficient utilizat în materie de forță de muncă rezultat din ponderea ridicată a locurilor de muncă cu normă redusă și din rata de ocupare mai scăzută a persoanelor provenite dintr-un context de migrație. Să consolideze posibilitățile de perfecționare și reconversie profesională, în special pentru persoanele aflate la periferia pieței muncii și pentru persoanele inactive.
4. Să reducă dependența generală de combustibilii fosili prin accelerarea utilizării surselor regenerabile de energie, în special încurajând investițiile complementare în infrastructura de rețea și raționalizând și mai mult procedurile de autorizare, prin îmbunătățirea eficienței energetice, în special în sectorul construcțiilor, și prin accelerarea investițiilor în transporturile durabile și în agricultura durabilă.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu

Președintele
